

Семінар. Тема. Суспільство та фактори його функціонування.

1. Суспільство як специфічна система.
2. Визначення суспільства в різних соціологічних школах.
3. Співвідношення держави та суспільства.
4. Громадянське суспільство.

Ключові поняття: суспільство, соціальне, суспільне, соціетальне, держава, громадянське суспільство.

Реферати або творчі роботи

1. Співвідношення соціального та суспільного.
2. Специфіка формування громадянського суспільства в Україні.
3. Сучасне українське суспільство.
4. Співвідношення суспільства, держави та громадянського суспільства.
5. Структурні елементи суспільства.
6. Теорії походження держави.
7. Ознаки та функції держави.

Питання для самоконтролю

1. Проаналізуйте основні елементи суспільства як специфічної соціальної системи.
2. Які теорії походження держави Ви знаєте?
3. В чому різниця між суспільством та громадянським суспільством?
4. В чому різниця між суспільством та державою?
5. Які сфери суспільного життя Ви знаєте?

Література

1. Гіденс Е. Соціологія. [пер. з англ.]. Київ: Видавництво "Основи", 1999. 726 с.
2. Лукашевич, М. П., Туленков М. В. Соціологія: загальний курс. 7- ме вид. Київ: Каравела, 2018. 408 с.
3. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства. Львів: Колір ПРО, 2020. 800 с.

Додаткові джерела

4. Sociological Landscape - Theories, Realities and Trends / ed. by D. Erasga. InTech, 2012. URL: <https://doi.org/10.5772/2254> (date of access: 23.06.2023).
5. Глобальні та локальні кризи: переосмислюючи українське суспільство. Матеріали Міжнародних соціологічних читань пам'яті Н. В. Паніної / За наук. ред. Є.І. Головахи, О.Г. Стегнія та О.О. Максименко. Київ: Інститут соціології НАН України, 2021. 170 с.
6. Історико-теоретичний аналіз дослідницьких програм в соціології / за заг. ред. В. Резніка. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 249 с.
7. Ризики в сучасному нестабільному суспільстві: соціальні і культурні виміри / за ред. Л.Г. Скокової. Київ: Інститут соціології НАН України, 2021. 295 с.

Методичні вказівки до семінару

По першому запитанню студенти повинні знати поняття суспільства, його основні риси та специфіку функціонування. Суспільство необхідно

розглядати як специфічну соціальну систему. При цьому, дуже важливим є з'ясування проблеми визначення соціального та особливостей співвідношення природного і соціального, а також природничих та біологічних передумов соціального.

Для відповіді на друге питання студенти повинні розглянути як формувалось уявлення про суспільство в концепціях різних авторів (О. Конта, Г. Спенсера, К. Маркса, Е. Дюркгейма, М. Вебера, Т. Парсонса і т.д.)

Для відповіді на третє запитання студенти повинні дати визначення поняття «держава» та проаналізувати специфіку співвідношення держави та суспільства за наступними ознаками: специфіка та логіка формування, просторові характеристики, часові характеристики, основні складові, основні закони функціонування. Крім того, студенти повинні знати основні теорії походження держави, при цьому виокремити ту, яка з їх точки зору є найбільш вірогідною та обґрунтувати свою точку зору.

Відповідь на четверте запитання передбачає аналіз поняття «громадянське суспільство» у взаємозв'язку з такими поняттями як: «суспільство», «соціум», держава. Необхідно також окреслити основні відмінності між громадським суспільством та суспільством за наступними ознаками: специфіка та логіка формування, просторові характеристики, часові характеристики, основні складові, основні закони функціонування. Студенти повинні наводити приклади держав у яких функціонує громадське суспільство, у яких започатковано, а де його ще не існує.